

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/697/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4312218032
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kalmanová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2014:4312218032.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a členov senátu JUDr. Jarmily Pogranovej a JUDr. Vladimíra Novotného, v právnej veci navrhovateľa: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zast. Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, proti odporcovi: Slovenská republika a v jej mene konajúce Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné námestie 13, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 19. februára 2014 č. k. 8C/13/2013-194 a uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 15. júla 2014 č. k. 8C/13/2013-214, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi **n e p r i z n á v a** náhradu trov odvolacieho konania.

II. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa voči odporcovi domáhal zaplatenia sumy 1.316,52 eura ako náhrady škody a sumy 263,30 eura ako nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorá mu vznikla nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Levice v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 9Er/246/2010. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Svoje rozhodnutie právne oprel o ust. § 3 ods. 1 písm. d), ods. 2, § 9 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1-3 a § 19 ods. 1, 3 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ako i ust. § 41 ods. 1, 2 a § 44 ods. 1, 2 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov účinného v čase začatia exekučného konania (ďalej len "Exekučný poriadok"), § 45 ods. 1, ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Z hľadiska skutkového stavu mal zo spisu Okresného súdu Levice sp. zn. 9Er/246/2010 za preukázané, že žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie proti povinnému: F. U., bytom N. XXX/XX, T. - H. U. T., pre vymoženie pohľadávky vo výške 264,00 eur s prísl., bola súdnym exekútorom podaná na súd dňa 28.4.2010, a to na základe návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie zo dňa 18.3.2010. Exekučným titulom na vykonanie exekúcie bol rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s. Bratislava sp. zn. SR 16130/09. Exekučný súd rozhodol o žiadosti súdneho exekútora na vykonanie exekúcie uznesením č. k. 9Er/246/2010-16 zo dňa 18.10.2010 tak, že žiadosť zamietol. Voči tomuto rozhodnutiu podal oprávnený odvolanie, ktoré zobrať späť a Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 25CoE/41/2012-42 zo dňa 30.4.2012 odvolacie konanie zastavil. Súd však v tomto konaní neskúmal, či bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, pretože túto otázku je kompetentný preskúmať

ústavný súd na podklade ústavnej sťažnosti, ktorý ju v súlade so svojou ustálenou judikatúrou preskúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu. Zo znenia ustanovenia § 44 ods.2 zák. č. 233/1995 Z. z. je zrejmé, že zákonom stanovená lehota 15-tich dní sa vzťahuje len na vydanie poverenia v prípade, že súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom. Ak však súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne, pričom zákon na vydanie zamietajúceho rozhodnutia nestanovuje žiadnu lehotu, čo má i logické zdôvodnenie v tom, že skúmanie prípadného rozporu so zákonom je viazané na zabezpečenie ďalších listín, ich preskúmanie a následné vydanie súdneho rozhodnutia s odôvodnením, čo je nepochybne odborne i časovo náročnejší úkon ako vydanie poverenia v prípade riadneho a nespochybniteľného exekučného titulu. Napriek tomu, že zákon na vydanie zamietajúceho rozhodnutia nestanovuje žiadnu lehotu, Okresný súd Levice o žiadosti o vydanie poverenia rozhodol v lehote 173 dní od jej podania, ktorú lehotu aj s ohľadom na množstvo vecí, ktoré v tomto období napadli na exekučné oddelenia súdov, nemožno považovať za neprimeranú. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že odporcovi, ktorý mal vo veci úspech, nepriznal náhradu trov konania, keďže žiadne nešpecifikoval v zákonom stanovenej lehote a z obsahu spisu je zrejmé, že mu žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, domáhajúc sa ním jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dôvodil, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a postupom súdu účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať pred súdom. Namietal, že súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie na základe a s použitím novej právnej úpravy obsiahnutej v ust. § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z., ktorá sa stala súčasťou právneho poriadku až po vzniku právnej skutočnosti a teda po tom, čo už došlo k založeniu zodpovednostného právneho vzťahu, hoci pri svojom rozhodovaní bol viazaný ust. § 9 ods. 1 v znení zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom pred prijatím zák. č. 412/2012 Z. z. Svojím rozhodnutím de iure a de facto tak aplikoval princíp priamej retroaktivity, čo je neprípustné. Poukázal tiež na to, že súd prvého stupňa vôbec nevysvetlil svoj názor, že účastníkom nevznikol stav právnej neistoty, i napriek tomu, že zákonodarca vytvoril legitímnu sféru tolerancie trvania právnej neistoty určením zákonnej lehoty a za situácie, že exekučný súd ignoroval túto legitímnu sféru a posunul trvanie právnej neistoty do času, ktorý je z hľadiska ochrany základného práva na spravodlivý súdny proces neakceptovateľný. Právna istota ohľadom riadneho výkonu exekúcie totiž nemohla byť odstránená rozhodnutím rozhodcovského súdu, ale len súdu exekučného. Ďalej argumentoval, že súdu neprísluší polemizovať o vhodnosti limitácie dĺžky konaní zákonnými lehotami a jeho povinnosťou je aplikovať platné právo a navyše jeho úvahy negujú stabilizovanú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej zodpovednosť štátu za prieťahy v konaní vzniká aj vtedy, ak súdy konajú náležite, ale dĺžku konania ovplyvňujú mimosúdne faktory ako napr. rozsah nevybavenej súdnej agendy, nárast ekonomickej trestnej činnosti atď. Rovnako tak Dohovor zaväzuje zmluvné štáty, aby organizovali svoj právny poriadok spôsobom vyhovujúcim požiadavkám čl. 6 ods. 1, ktorý zahŕňa aj právo na rozhodnutie veci v primeranej lehote a pokiaľ súd a ani samotný štát neprijal žiadne opatrenia na riešenie vzniknutej kritickej situácie, tento nedostatok mu nemôže byť dávany za vinu. Za prejav nesústredenej činnosti súdu prvého stupňa označil jeho presvedčenie o rozpore exekučného titulu so zákonom v súvislosti s výsledkom konania, nakoľko vyhodnocoval skutočnosti, ktoré s predmetom konania nesúviseli.

Odporca sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP s verejným vyhlásením rozhodnutia pri splnení si povinnosti upravenej v ust. § 156 ods. 3 OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Predmetom tohto konania je návrh navrhovateľa, ktorým sa voči odporcovi domáha zaplata sumy 1.316,52 eura z titulu náhrady škody a sumy 263,30 eura z titulu nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci vzniknutých mu v dôsledku nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Levice v exekučnom konaní vedenom na označenom súde pod sp. zn. 9Er/246/2010. Nesprávny úradný postup navrhovateľ vzhľadom na nevydaní rozhodnutia o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v zákonom stanovenej 15-dňovej lehote a v prieťahoch v konaní pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia

na vykonanie exekúcie, pretože k vydaniu rozhodnutia došlo s omeškaním viac ako 318 dní a vykonaním úradného postupu bez splnenia zákonných podmienok, keď exekučný súd vykonal opätovné posúdenie práva navrhovateľa na zaplatenie dlhu v časti istiny, čím vytvoril stav zakladajúci reálnu nevykonalnosť istiny a jej príslušenstva založením prekážky veci rozhodnutej.

Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 01. 01. 2013 (ďalej len "zák. č. 514/2003 Z. z."), ktorý na danú vec dopadá, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe a d) nesprávnym úradným postupom.

Zodpovednosti podľa ods. 1 sa nemožno zbaviť (§ 3 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z.).

Podľa § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

Právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda (§ 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z.).

Podľa § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na: a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení (§ 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z.).

Úvodom je potrebné poznamenať, že v nadväznosti na čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a čl. 36 ods. 3, 4 Listiny základných práv a slobôd (zák. č. 23/1991 Zb.), je zák. č. 514/2003 Z. z. osobitným zákonom, ktorý upravuje podmienky a spôsob náhrady škody, ktorá vznikla pri výkone verejnej moci. Na to, aby štát zodpovedal za škodu spôsobenú orgánom vykonávajúcim verejnú moc, musia byť splnené podmienky zodpovednosti za škodu podľa tohto zákona. Základnou podmienkou zodpovednosti štátu je, aby škoda bola spôsobená pri výkone verejnej moci orgánom, ktorý vykonáva verejnú moc niektorým zo spôsobov v zákone špecifikovaných, druhým predpokladom je vznik škody alebo nemajetkovej ujmy a treťou podmienkou je, aby medzi konaním, ktoré viedlo k vzniku škody a samotnou škodou, bola daná priama príčinná súvislosť. Dôkazné bremeno na preukázanie splnenia týchto podmienok znáša poškodený a ak preukáže ich splnenie, štát sa svojej zodpovednosti zbaviť nemôže, keďže zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci, má charakter objektívnej zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie. Z hľadiska spôsobu, akým bola škoda spôsobená, zákon rozlišuje základné dva okruhy zodpovednosti za škodu a to zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím (§ 5 a § 6) a zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom (§ 9). Zároveň je samostatne upravená zodpovednosť štátu za rozhodnutie o zatknutí, zadržaní alebo inom pozbavení osobnej slobody (§ 7), a tiež za rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo o väzbe (§ 8). I keď zákon explicitne nedefinuje pojem "nesprávny úradný postup", vo všeobecnosti za takýto možno považovať porušenie pravidiel predpísaných právnymi normami pre konanie štátneho orgánu pri jeho činnosti súvisiacej s výkonom verejnej moci, ktorý sa dotýka individuálnych práv a povinností účastníkov daného konania. Z ust. § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej

lehote, nečinnosť takéhoto orgánu, zbytočné prietahy v konaní, ako aj iný nezákonný zásah do práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb. Rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je závislé od posúdenia príčinnej súvislosti medzi týmto postupom a vzniknutou škodou ako jedným z rozhodujúcich predpokladov pre vznik škody. Pôjde teda najmä o objasnenie príčin, ktoré viedli k určitému výsledku a o starostlivé zváženie všetkých príčinnej súvislosti. Z hľadiska objektívnej zodpovednosti štátu ide o vzťah príčinnej súvislosti vtedy, ak škoda vznikla následkom škodovej udalosti, a preto nesprávny postup orgánu štátu musí byť vždy so vznikom škody vo vzťahu príčiny a následku.

V súdnej veci správne súd prvého stupňa vo svetle týchto záverov posudzoval existenciu predpokladov zodpovednosti odporcu za škodu uplatňovanú navrhovateľom v konaní. V tomto smere v potrebnom rozsahu zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho i správny právny záver. Niet totiž sporu o tom, ako to vyplýva z obsahu spisu Okresného súdu Levice sp. zn. 9Er/246/2010, že exekučnému súdu bola dňa 28. 04. 2010 doručená žiadosť súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, na návrh oprávneného Pohotovosť, s.r.o., proti povinnej F. U., o vymoženie sumy 264,00 eur s príslušenstvom na základe exekučného titulu, ktorým bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., Bratislava zo dňa 18.11.2009 sp. zn. SR 16130/09. Oprávnený podal sťažnosť a podnet na preskúmanie zákonnosti postupu súdu na prietahy v konaní. Na základe výzvy exekučného súdu z 28.07.2010, oprávnený predložil dňa 16.09.2010 zmluvu o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Následne exekučný súd uznesením zo dňa 18.10.2010 č. k. 9Er/246/2010-16 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Podľa navrhovateľa takýto postup exekučného súdu vykazuje znaky nesprávneho úradného postupu, keď k rozhodnutiu exekučného súdu o žiadosti súdneho exekútora došlo po uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty a s takým časovým oneskorením (viac ako 318 dní), ktoré je potrebné s ohľadom na právnu zložitosť veci a potrebu spolupráce s účastníkmi konania, hodnotiť ako prietahy v konaní. Odpoveď, či došlo k vydaniu, resp. nevydaniu rozhodnutia exekučného súdu v zákonom ustanovenej lehote, poskytuje ust. § 44 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. v znení zák. č. 144/2010 Z. z. účinného do 01. 06. 2010 a teda v čase začatia exekučného konania (ďalej len "Exekučný poriadok").

Podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie. Odvolací súd zastáva názor, že z prejavu vôle normotvorcu obsiahnutom v zhora citovanom ustanovení plynie záver, podľa ktorého 15-dňová lehota od doručenia žiadosti exekútora pre exekučný súd, sa vzťahovala len na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Prejav vôle vyjadrený v právnej norme je totiž potrebné ozrejmiť výkladovými metódami, ktoré zachovávajú autenticitu sledovaného zámeru, čo umožňuje výklad doslovný, gramatický a systematický, pričom niet dôvodu pre použitie analógie. V tejto súvislosti je zvlášť významné, že úmyslom zákonodarcu bolo práve zefektívnenie exekučného konania v snahe dosiahnuť, aby poverenie na vykonanie exekúcie nebolo zdržiavané nečinnosťou exekučného súdu a tak prispieť k lepšej vymožitelnosti práva. Táto požiadavka však stráca svoj základný význam a opodstatnenosť v prípade, že niet exekučného titulu pre jeho rozpor so zákonom ako materiálneho predpokladu každej exekúcie. Neznamená to však, že i vtedy exekučné konanie nemusí naplniť právo účastníka na prejednanie veci v primeranej lehote a bez zbytočných prietahov vyplývajúce z čl. 48 ods. 2 ústavy a článku 6 ods. 1 Dohovoru, aby sa tak odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Pokiaľ by ale zákonodarca mal úmysel, aby 15-dňová lehota exekučného súdu dopadala i na rozhodnutie, ktorým zamietne žiadosť exekútora o udelenie poverenia, bol by to explicitne zakotvil spôsobom ako v niektorých ďalších ustanoveniach Exekučného poriadku, napr. v ust. § 44 ods. 8, § 50 ods. 2 Exekučného poriadku, v ktorých uložil exekučnému súdu rozhodnúť (či už pozitívne alebo negatívne) v tam stanovenej lehote na rozdiel od ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, kde uložil exekučnému súdu do 15 dní od doručenia žiadosti "poveriť" exekútora, aby exekúciu vykonal. Obdobnú paralelu možno nájsť i v odvolaní proti rozhodnutiam v exekučnom konaní, ktoré v zásade nie je prípustné (§ 202 ods. 2 OSP), pokiaľ Exekučný poriadok výslovne vo svojich ustanoveniach nezakotvuje, že odvolanie prípustné je a taktiež i v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 16 ods. 1, § 75 ods. 4, 5, § 92 ods. 5, § 95 ods. 3 atď.), ktoré sa na exekučné konanie použijú, ak Exekučný poriadok neustanovuje inak (§ 251 ods. 4 OSP). S ohľadom na

cieľ a zásady Exekučného poriadku, na ktorých je budovaný, preto jeho ust. § 44 ods. 2 nie je možné interpretovať rozširujúcim spôsobom tak, ako to predkladá navrhovateľ. Odvolacím súdom zastávaný názor v konečnom dôsledku, s prihliadnutím na vzájomné súvislosti a účel sledovaný právnou úpravou, nemožno označiť ani za neprímeraný alebo svojvoľný výklad práva upierajúci základné práva a slobody, súčasťou ktorých je i právo na súdnu ochranu. Vychádzajúc z týchto záverov v danej veci s ohľadom na skutočnosť, že žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola exekučným súdom zamietnutá, nedošlo tak z jeho strany k porušeniu povinnosti vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote.

Rovnako tak v sporom dotknutom exekučnom konaní neboli preukázané navrhovateľom avizované zbytočné prieťahy, ktoré tvrdenie podliehalo prieskumnej činnosti súdu z hľadiska platnej právnej úpravy § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. v čase vzniku zodpovednostného vzťahu, na čo odvolateľ dôvodne poukazuje. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Právo každého na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu, zakotvuje i čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru. V tomto smere rozsiahla rozhodovacia prax ústavného súdu ustálila, že pri rozhodovaní, či vo veci došlo k prieťahom v konaní, sa zohľadňujú tri kritéria, ktorými sú: právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd v konaní postupoval. Pojem "zbytočné prieťahy" obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na lehoty uvedené v zákone, ale s ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa aj v týchto prípadoch postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy. V nadväznosti na tento exekučný titul exekučný súd viazaný ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, zvýrazňujúcim zodpovednosť exekučného súdu za vydanie poverenia ako výsledku náležitého preskúmania, okrem iného i exekučného titulu, je preto namieste konštatovať, že v postupe exekučného súdu, ktorý rozhodol po 173 dňoch od doručenia žiadosti, resp. po 32 dňoch od predloženia zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru (nie 318 dní, ako v návrhu zavádzajúco uviedol navrhovateľ), nemožno s ohľadom na okolnosti prípadu vzhliadnuť zbytočné prieťahy.

K navrhovateľom posledne tvrdenému dôvodu nesprávneho úradného postupu v súvislosti so zamietnutím žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pre rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, v dôsledku čoho nie je spôsobilým exekučným titulom, odvolací súd nepovažuje za zmysluplné sa bližšie vyjadrovať a v podrobnostiach odkazuje na správne a presvedčivé dôvody napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa. Poukazuje ďalej len na to, že v tomto smere sú právne závery ustálené judikatúrou Najvyššieho súdu SR aj Ústavného súdu SR a odvolací súd nemá dôvod sa od nich odkloniť. V konečnom dôsledku sú dobre známe i samotnému navrhovateľovi, resp. by mu mali byť, keďže mu ako oprávnenému v exekučných veciach boli doručené tisíce rozhodnutí, týkajúcich sa danej problematiky. Za daných okolností, tak i podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľ nepreukázal, že zo strany exekučného súdu došlo k nesprávne úradnému postupu v zmysle § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z., čím nebol naplnený základný predpoklad pre zodpovednosť odporcu za navrhovateľom v tomto konaní požadovanú náhradu škody a nemajetkovú ujmu. Odvolací súd ale tiež dodáva, že pokiaľ navrhovateľ nedisponoval spôsobilým exekučným titulom, nemohol sa v rámci exekúcie vôbec domôcť ani nároku od povinného vyplývajúceho mu z úverovej zmluvy, a preto s rozhodcovským rozsudkom ako nulitným aktom v exekučnom konaní sa ani nemôže spájať vznik akejkoľvek škody alebo nemajetkovej ujmy oprávneného pre samotnú nemožnosť realizácie exekúcie. Premieta sa tu tak zásada, podľa ktorej "na neprávne nemožno stavať právo".

Záverom odvolací súd konštatuje, že hoci navrhovateľ ani nekonkretizoval svoj odvolací dôvod a postup prvostupňového súdu v konaní, ktorým malo dôjsť k odňatiu mu možnosti konať pred súdom, odvolací súd po preskúmaní veci a konania, ktoré mu predchádzalo, takúto vadu konania podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP nezistil a i ďalšie skutočnosti vytykané navrhovateľom v jeho odvolaní sú bez právneho významu.

Predmetom tohto odvolacieho konania je i preskúmanie uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým uložil navrhovateľovi povinnosť v lehote 10 dní od jeho právoplatnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie vo výške 20 eur a to buď v kolkoch alebo príkazom na úhradu na označený účet súdu s tým, že súdny poplatok je vyrubený podľa položky č. 7a Sadzovníka súdnych poplatkov.

Aj toto uznesenie včas podaným odvolaním napadol navrhovateľ a žiadal, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil. Napadnuté uznesenie označil za nepreskúmateľné pre úplnú absenciu dôvodov jeho vydania. V tejto súvislosti poukázal na to, že prvostupňový súd len uviedol, že súdny poplatok je vyrušený podľa položky č. 7a Sadzobníka súdnych poplatkov zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, ktorá však určuje len poplatok za žalobu na náhradu škody spôsobenej nezákonným úradným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a nie i spoplatnenie ďalších úkonov vo veci samej, ako sú odvolanie, dovolanie a pod., ako je tomu pri položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov. V tejto súvislosti poukázal i na dôvodovú správu k hlavnému návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch a to jej čl. II. bod 3, podľa ktorého žaloby sa budú spoplatňovať podľa položky č. 1 Sadzobníka súdnych poplatkov, ako i odôvodnenie pozmeňujúceho a dopĺňujúceho návrhu časti poslancov, ktorým došlo k zavedeniu spoplatnenia žaloby paušálnym poplatkom 20 eur. Argumentoval, že v danom prípade podal proti rozsudku odvolanie a nie žalobu, a preto nemohol byť vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za jeho podanie, keďže súd nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku. Argumentačne svoje závery podoprel i rozsudkom NS SR z 29. 03. 2007 sp. zn. 4Cdo 39/2007. Tvrdil, že v rozpore so zák. č. 71/1992 Zb. mu bola uložená poplatková povinnosť, i keď ju nemal, keďže nie je jasne a jednoznačne stanovená týmto zákonom poplatková povinnosť za podanie odvolania voči rozhodnutiu súdu o žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, pričom použitie analógie legis v prípadoch vyrubenia súdneho poplatku vzhľadom na čl. 59 ods. 2 Ústavy je vylúčené. Takéto konanie zo strany súdu označil za zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy SR, podľa ktorého povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Navyše podľa ust. § 18ca Zákona o súdnych poplatkoch z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. 09. 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. 09. 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. 09. 2012. V danom prípade konanie začalo pred 01. 10. 2012, a preto v súvislosti s podaným odvolaním je potrebné aplikovať právny stav platný do 30. 09. 2012, dokedy bolo konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa ust. § 4 ods. 1 písm. k/ Zákona o súdnych poplatkoch od poplatku vecne oslobodené.

Podľa § 1 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len "Zákon o súdnych poplatkoch") súdne poplatky (ďalej len "poplatky") sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len "poplatkový úkon") uvedené v Sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len "sadzobník"), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Podľa § 2 ods. 4 Zákona o súdnych poplatkoch v odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie, pri dovolaní ten, kto podal dovolanie. Poplatníkom je tiež ten, kto podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebol úspešný.

Poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ (§ 5 ods. 1 písm. a/ Zákona o súdnych poplatkoch).

Podľa § 6 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku (ďalej len "percentná sadzba") alebo pevnou sumou.

Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku (§ 6 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch).

Podľa § 18ca Zákona o súdnych poplatkoch z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012.

Podľa Sadzobníka súdnych poplatkov tvoriaceho prílohu Zákona o súdnych poplatkoch bod I. poplatky vyberané v občianskom súdnom konaní, položka 7 písm. a) zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom je súdny poplatok 20 eur.

Úvodom je potrebné poznamenať, že do účinnosti novely Zákona o súdnych poplatkoch vykonanej zák. č. 621/2005 Z. z. boli podľa § 4 ods. 1 písm. c/ súdne konania vo veciach náhrady škody spôsobenej rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom oslobodené od poplatku. Uvedená novela však od 01. 01. 2006 toto vecné oslobodenie vypustila, čo dôvodová správa odôvodnila reakciou na neúmerný nárast právne neopodstatnených žalôb o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z. Zároveň v Sadzobníku súdnych poplatkov v položke 7a bol zavedený nový paušálny poplatok za žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom vo výške 3.000,-Sk. Ďalšou novelou Zákona o súdnych poplatkoch vykonanou zák. č. 273/2007 Z. z. účinného od 01. 07. 2007 bolo ust. § 4 ods. 1 doplnené o písm. k/, ktorým bolo opätovne zavedené oslobodenie súdnych konaní vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom od poplatku zároveň s vypustením položky 7a zo Sadzobníka súdnych poplatkov. Posledná zmena v tomto smere bola uskutočnená zák. č. 286/2012 Z. z., ktorým sa zmenil Zákon o súdnych poplatkoch s účinnosťou od 01. 10. 2012 a ktorým bolo z ust. § 4 ods. 1 vypustené písm. k/ a v Sadzobníku súdnych poplatkoch za položku 7 bola vložená položka 7a v znení, podľa ktorého zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom je sadzba poplatku 20 eur, čím zákonodarca reagoval podľa dôvodovej správy k tejto novele na nárast právne neopodstatnených žalôb o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z. na súdoch. Znamená to potom, že po 01. 10. 2012 konania vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom nie sú oslobodené od poplatkovej povinnosti, a preto navrhovateľovi v súvislosti s podaním takéhoto návrhu, ktorý je v zmysle § 2 ods. 1 písm. a/ Zákona o súdnych poplatkoch poplatníkom, vzniká podľa § 5 ods. 1 písm. a/ Zákona o súdnych poplatkoch poplatková povinnosť. Rovnako tak sa poplatníkom v týchto veciach v zmysle § 2 ods. 4 Zákona o súdnych poplatkoch stáva i ten, kto podal odvolanie, resp. ten, kto podal dovolanie, ktorým obdobne poplatková povinnosť podľa § 5 ods. 1 písm. a/ vzniká podaním odvolania a dovolania. V tomto smere navrhovateľom predkladané úvahy, že spoplatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a nie i ďalšie úkony vo veci samej, akým je i odvolanie, odvolací súd nezastáva. V tejto súvislosti poznamenáva, že tieto nielenže sú rozporné s vyššie citovanou zákonnou úpravou, ale je ich potrebné hodnotiť ako tendenčné a účelové, keď zákonodarca nad akúkoľvek pochybnosť v Zákone o súdnych poplatkoch za poplatníka v odvolacom konaní označuje odvolateľa a ani poznámka k položke 7a v Sadzobníku súdnych poplatkov jeho poplatkovú povinnosť nevylučuje, resp. neurčuje iný režim (ako napr. poznámka k položke 13, spoločná poznámka k položkám 1, 2, 6, 7, 9, 14 a 16, poznámka k položke 9, atď.). I keď tvrdenie navrhovateľa o vylúčení analógie v poplatkových veciach je súladné s ustálenou judikatúrou a odvolací súd ho ani nespochybňuje, uložením poplatkovej povinnosti za odvolanie voči rozhodnutiu vo veci samej v konaní o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom nedochádza tak k svojvoľnému rozširovaniu okruhu úkonov podliehajúcich poplatkovej povinnosti a ani k použitiu analógie legis pri vyrubení súdneho poplatku. Neobstojí ani poukaz navrhovateľa na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 39/2007 riešiaci právnu otázku, ktorá na daný prípad nedopadá.

Za situácie, že v prejednávanej veci ide o konanie na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom začaté na návrh navrhovateľa dňa 28. 09. 2012, t.j. pred účinnosťou zák. č. 286/2012 Z. z. a že odvolanie proti zamietajúcemu rozsudku súdu prvého stupňa podal navrhovateľ dňa 04. 07. 2014, t.j. po jeho účinnosti, je potom potrebné posúdiť vznik poplatkovej povinnosti navrhovateľa ako odvolateľa i z hľadiska prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 01. 10. 2012 a to § 18ca Zákona o súdnych poplatkoch. Pri výklade tohto ustanovenia nemôže byť sporu o tom, že zmyslom tam uvedenej úpravy je vyňať niektoré úkony alebo konania z režimu spoplatňovania založeného zák. č. 286/2012 Z. z. Pre danú vec je preto určujúcim hľadiskom zaradenie úkonu, ktorý sa má spoplatniť pod niektorú z častí tejto zákonnej definície. Pri snahe o zodpovedanie tejto otázky si treba uvedomiť, že právna úprava súdnych poplatkov pracuje s legislatívnou skratkou "poplatkový úkon", pod ktorú zahŕňa jednotlivé úkony alebo konania súdov vykonávané na návrh a tiež úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry.

Pretože odvolanie je úkonom účastníka konania, je vylúčené, aby mohlo byť úkonom orgánu štátnej správy súdov alebo prokuratúry a rovnako tak nie je ani návrhom na vykonanie určitého úkonu súdom. Z charakteru odvolania vyplýva, že je návrhom na začatie osobitného konania a to konania odvolacieho. V súvislosti s poplatkovou povinnosťou navrhovateľa za odvolanie je takto potom rozhodujúce, či odvolacie konanie bolo začaté do 30. 09. 2012. Preukázateľne v tomto prípade odvolacie konanie začalo podaním odvolania navrhovateľom dňa 04. 07. 2014 a teda navrhovateľovi v súvislosti s podaním odvolania vznikla poplatková povinnosť. Preto správne súd prvého stupňa napadnutým uznesením vyrubil navrhovateľovi za podané odvolanie súdny poplatok aplikujúc tak platnú právnu úpravu účinnú v čase vzniku poplatkovej povinnosti a rovnako tak správne stanovil i výšku súdneho poplatku v sume 20 eur v súlade s položkou 7 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov.

Reagujúc na námietku navrhovateľa uvádzanú v jeho odvolaní o nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa, odvolací súd len dodáva, že i keď súčasťou základného práva účastníka súdneho konania na súdnu ochranu a s ňou súvisiaceho práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako i čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je i riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, tomuto právu zodpovedá i odôvodnenie rozhodnutia, ktoré nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (porovnaj IV. ÚS 115/03). Podstatou súdneho rozhodnutia je totiž poskytovanie materiálnej právnej ochrany dotknutých práv a nie prepiaty formalizmus pri vyhotovení súdneho rozhodnutia. Hodnotiac preskúmané uznesenie súdu prvého stupňa vo svetle týchto záverov, odvolací súd považuje tvrdenie navrhovateľa o jeho nepreskúmateľnosti za nedôvodné. Predmetné rozhodnutie totiž obsahuje zákonom požadované náležitosti podľa § 169 ods. 1 OSP a to označenie súdu, ktorý ho vydal, účastníkov konania a veci, výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní, ako i deň a miesto vydania uznesenia. Z jeho odôvodnenia (bez ohľadu na to, že nie je obsiahnuté v oddelenej časti s výslovným uvedením nadpisu Odôvodnenie) tiež nad akúkoľvek pochybnosť plynie, že súdny poplatok bol navrhovateľovi vyrubený za odvolanie, v akej výške a podľa akého ustanovenia Zákona o súdnych poplatkoch (položka č. 7a sadzobníka).

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd obe napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže odporca návrh na priznanie náhrady trov odvolacieho konania nepodal.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.